6959 Tallinn. Toompea loss, Riigi raamatukogu.

Postimees

64. aastakäik.

Ilmub igal äripäewal.

Toimetuse ja talituse adress: „Postimehe" toimetuse Tartu. — Könetraat nr. 80. Telegrammi-adr.: Postimees Tartus.

Toimetuse könetunnid: Rüütli uul. nr. 9, leht toimetuses igal äripäewal kella 12—2 õhtual. Päätoimetaja könet 12½—2.

Käsikirjad mitte-kirjastajate poolt arwatakse hinna alla, kui neile Tasunõudmine peale on kirjutatud. Sõnumid ja ärikirjad tohib „Postimehest" ainult allikat nimetades wõtta.

Lasteleht maksab ½ a. 6.00 penni, on ainult „Postimehe" lisaandena tellitaw.

Oksik nummer maksab 2 marka.

Tellida wõib lehte igast päewast alates kuni iga kuu wiimase päewani. Hommikuse ja õhtune „Postimehe" wiljaanne on ainult koos tellitaw. Adressi muutmise korral tuleb 2 marka maksta ja wana adress tähe saata. Saatmata-jäänud numbrid saadab leht talitus ainult 14 päewa jooksu peale numbri ilmumise maksuta järele.

„Postimehe" mõlema wiljaande tellimishind kuus:
Kodumaale: Talitusest ise ära wiies: koos ehk lahus 45 marka.
Postiga ja koju kätte saates: koos saates 60 marka, lahus saates 30 marka.
Wiljamaale: Mõlemad wiljaanded koos saates 70 marka.

Kuulutuste weeru millimeeter mõlemas wiljaandes 2 mk., ühe eesotsas 3 m. 50 p., laupäewiti on kuulutamise hind kahekordne. Wiljamaale on kuulutuse hind kahekordne laupäewal pealehtedes. Kalmupäewa õhtuni ülesantud kuulutused ilmuwad järgmisel päewal.

Nr. 242. Neljapäewal, 23. (10.) septembril 1920. Nr. 242.

Sõjategewus Leedu- ja Poolamaa wahel.

Enamlased Läti ja Leedu rahulepingud ratifitseerinud.

Bateri iseseiswad sotsialistid ei ühine III internatsionaaliga.

Berliinis meeleawaldustel werised kakelused.

Õpetöö algus kaubalaewa mehaanikute koolis 1. oktoobril.

Näpina paberiwabriku aktad põlenud.

Maa andmisest sõjawäelastele.

Wabariigi Walitsuse otsus — maad anda kõrgematele sõjawäelastele üle hariliku talu normi — on Tallinna pahempoolses ajakirjanduses hukkamõistmist leidnud. Need ajalehed leiawad:

1) et maasaajate hulka on üles wõetud isikuid, kelle teenet wabadussõjas nitsugusele austamise määrilised ei ole, 2) et kõrgematele sõjawäelastele maa andmise otsus käib maajaotuse vastu, on „ebaõiglus Asutawas Kogus wastu wõetud maaseaduse mõtte ja waimuga".

On waheşt wõimatik, et suuremate maatükkide saajate hulka on üles wõetud mõni kandidaat, kes rahul olla oleks wõinud wähemaga, on ka wõimalik ehk, et mõnigi maasaaja suurema maakoha saamiseks ette pandud saama oleks pidanud, kui see sündinud on, tõige selle harutamine ei tarwitseks ajakirjanduses awaliku arwustuse alla wõetud saada. Ka ajakirjanikul peab oma piir olema, millest kirjutada, millest mitte.

Iseäranis poliitikamehel-ajakirjanikul peab ratti tunnet olema ja oskust mõõtu pidada seal, kus seda tarwis.

Sõjawägi, iseäranis elujõulise sõjawägi, moodustab eneseşt kodanlisest seltskonnast mitme asja poolest lahkuminewa organismi. Seowanlise seltskonna mõisted, arusaamised ja kombed on tihti wõõrad sõjawäele ja wastupidi: sõjawäge iseloomustawad kombed ja tord, mis wõõrad kodanlisele ilmale.

Sõjas kultuurriigis on see nii, igal pool ilma erandita.

Sõjawäe korralduse iseäralduseş, sõjawäe kord ja ülesanded nõuawad näit., et sõjawägi oma sisemises korralduses, sisemises enesemääramises iseseisew oleks igasugustest wälistest mõjudest. Korralik sõjawägi taibab kohusetruult ja wastutorkuse alla ülesandeid, mida talle riik ja rahwas peale panewad, kuid nõuab, et keegi ei jegaks sõjawäe sisemisesse asjadesse, asjaajamise, mis ei käi tšiwili-inimeste teadmise ja otsustamise piirkonnagi igakord.

Riigi kõrgem wõim — rahwas on oma wõimu edasi annud rahwaesitusele ja walitsusele, kes rahwa wõimu kehastajatena sõjawäe etteotsa kutsunud on sõjawäe juhatuse. Sõjawäes läheb wõim ülewolt alla poole. Sõjawäe juhatus kannab rahwa tahtmisel talle usaldatud wõimu ja kohustusi. Ei seisa sõjawäe juhatus oma ülesande kõrgusel, ei täida ta temale pealepandud ülesandeid nagu kord ja kohus, siis on rahwaesitusel ja walitsuse otsekohene ja edasilükkamata ülesanne hoolt kanda selle eest, et wägede etteotsa saaks juhatus, kes oma ülesandega paremini hakkama saab. Nii kaua kui seda sundimud ei ole, tuleb arwata, et sõjawäe juhatus oma ülesande kõrgusel seisab. Siit ka järeldus: ülesande kõrgusel seiswaks tunnistatud wäejuhatuse korraldused tulewad wastu rääkimata wastuwõetawals tunnistatuteks pidada.

Kui Wabaduse Risti annetamine wahwust ülesnäidanud sõjawäelastele tarwilikuks tunnistati, juhtis nende ridade kirjutaja tähelepanemist selle peale, et need, kellest see oleneb, Wabaduse Risti määramisel piinliku korrektsusega ratlikšid, et ära hoida teenete ekslika hindamise tagajärjel tekkida wõiwat tõbedustunnet sõdurite keskel, kelle teeneid küllalt õiglaselt hinnatud pole. Kuid peab tähendama, et tšiwili-isikutel raske rohkem öelda on.

Sõjawäelisi teeneid hindama on kõige kompetentjemad sõjawäelased ise. Tšiwili-inimestel ei ole wõimalik sõjalisi teeneid hinnata ega ära määrata, misjuures sõjawäelane wabadussõjas rohkem wõi wähem korda saatnud on.

Kõige asjaomalikumad, kõige autoriteetlikumad nendes küsimustes on sõjawäe juhatuse otsused. Et ka seal ekşida mõnikord wõidakse, selle wastu ei saa ju waielda. Seda juhtub igal pool, seda ei saa eriliseks Eesti nähtuseks pidada.

Et kõrgematele sõjawäelastele maa andmise otsus wastu käis Al. Kogus wastu wõetud maaseaduse waimule, selle küsimuse harutus kuulus juriş, rahwaesitajate walitsemise ja jee ei tawata kaebamal juhtumisel meid. Meid huwitab palju enam tunnmus, kas on maa andmine kõrgematele sõjawäelastele tõesti nii kõigi rahwamiel tõgu aeg on tunnistanud ülemõdise waimuga, et sõjawäe juhatus oma tegemisi kõik, mis meie arwates ülemõdise waimuga kõlbustada aitab.

Meil jääge seisukohajat küsimusele lähemeda, sest ei saa teinud, kui tuleb tunnistada, et Wabariigi Walitsus on kangelaste austamisega neile maa andmise kaudu talitanud nii, nagu talitama oleks pidanud iga walitsus, kel arusaamist oma ülesannetest ei puudu.

Kõik sõdurid, kes mele maa pinna wabastamiseks imetegusid korda saatnud, peawad saama „oma maalapikese." Kui see „maalapike" mõnele isikule, wanemale sõjawäelasele, suurem saab kui harilik normimaa, siis pole see ülekohus, sest ka kohustusi ja wastutus wabadussõjas olid wäejuhtidel suuremad kui harilikul sõduril.

Mitte ükşnda tänutunde pärast, waid pärts praktilistel kaalumistel pidi walitsus kõrgematele sõjawäelastele maa andmise otsuse tegema. Mele peame omi anderikkaid wäejuhte kõrgemal astmel hoidma, peame neile siin Eestis maa andmise wõimalust pakkuma, et juhtumal sõja korral oleks mehi, keda wägede etteotsa kutsuda.

Maasaajad aga ärgu wõtku südamesse seda, kui mõned ajalehed ja parteid omale mõnikord ülesandeks teewad kõne alla wõtta küsimusi, millest kultuurilisemas õhkonnas waewalt awalikult juttu teeksie.

Tallinnas, 22. IX. —we.

Määrus awaliikkude algkoolide seaduse elluwiimise kohta.

Wabariigi Walitsuse poolt 17. sept. 1920. a. wastuwõetud määrus awaliikkude algkoolide seaduse elluwiimise kohta. (Wälja antud Asutawa Kogu poolt 7. mail 1920. a. wastu wõetud „Awaliikkude Algkoolide seaduse" § 99 põhjal).

§ 1.

Asutawa Kogu poolt 7. mail 1920. a. wastuwõetud awaliikkude algkoolide seadus wiiakse ellu 1920./21. kooliaasta algusest kõigis temа osades, seaduses ettenähtud kujul, peale nende, mille elluwiimise kohta alamalolewates paragraafides erimäärused järgnewad, mis nende osade elluwiimist korraldawad, kui ka peale nende osade, mille elluwiimiseks selles seaduses ettenähtud erimäärused wõi seadused wälja andmata.

Märkus: Awaliikkude koolide all mõistetakse käesolewa määruses riigi ehk kohaliku omawalitsuse poolt ülewalpetawaid koole.

§ 2.

Nimetatud seaduse § 1. teostamiseks muudetakse awaliikkude algkoolideks wõi algkooli klassideks awaliikkude kõrg- ning kutsekoolide ettewalmistus- ning alamad klassid, mis wastawad algkooli neile klassidele, mille kohta üldine koolikohustus on maksma pandud, (w. määruse § 8), wõi kaotatakse nad ära, nende asemel tarwilik arw algkooli klasse awades. Tähendatud klasside ümbermuutmine wõi äratootamine jääb järk-järgult: iga kooliaasta algusest, alates 1920./1921. kooliaastaga, kaotatakse ära wõi muudetakse algkooli klassideks igas awalikus kõrg- wõi kutsekoolis üks temast otsem kõige alam klass ühes paralleelklassidega, kus nad olemas on. Kõrgkoolide alumised klassid, mis algkooli klassideks ümber muudetud, kestawad riigi algkoolidena ajutiselt edasi, kui nad haridusministeeriumi otsuse põhjal ära kaotatakse, mis hiljemalt wiie aasta jooksul peab jääma.

Märkus: Era-algkoolide asutamine awaliikkude algkoolide tüüpi järgi on wõimalik.

§ 3.

Kõik senised mitmemõnelised awalikud algkoolid (endised walla-, kihelkonna- ja ministeeriumikoolid, linna ja kroonu algkoolid, rahwakoolid, kõrgemad alg- ja rahwakoolid jne.) nimetatakse 1920./21. kooliaasta algusest algkoolideks.

Märkus: Endistes awaliikkudes kõrgemates alg- ning rahwakoolides wõib weel eranditc: ajeks (1920./21.) kooliaastaks wõtama jääda 7. õpeaastale wastaw lõpuklass õpe- ning tunnikawade järele, mis 1919./20. kooliaastal maksma pandud. Ühes sellega tuleb neis algkoolides ka juba 1920./21. kooliaastal 6. (6-dale õpeaastale wastawad) klassi lõpuklassiks lugeda.

§ 4.

Koduõpetuse korraldus ja koduõpetajate registreerimise kui ka selle õpetuse üle aruandmise kohta ilmub edaspidi eri-määrus.

§ 5.

Awaliikkudes algkoolide seaduse § 8. ettenähtud koolikohustusliste laste wanduse piir pannakse maksma järkjärgult. Esialgu on kohustatud algkooli astuma need lapsed, kes õpeaasta alguseks 9 aastat wanaks saanud. Nooremaid (8-aastaseid) lapsi wõib kooli wastu wõtta tingimisel, et koolikohustusliste laste kooli wastuwõtmiseks kooliruumide puudus takistuseks ei oleks. Koolikohustuse laiendamine 8- ja 7-aastaste laste peale jäänib Wabariigi Walitsuse sellekohase otsusega.

Märkus: Maakonna, linna, valla wõi alewi nõukogu sellekohase otsusega on wõimalik koolikohustuse laiendamist nende omawalitsuse raioonis ka warem läbi wiia, kui see üle riigi jõunib. Sellekohane otsus tarwitab kinnitamist haridusministeeriumi poolt.

§ 6.

Esialgul, kuni sellekohase muutwa määruse wäljaandmiseni Wabariigi Walitsuse poolt, kestab koolikohustus kas kuni algkooli juhuslise kursuse (w. määruse § 8) lõpetamiseni, wõi — mittelõpetamise korral — kuni 15. aasta wanaduseni. Õpilased, kes kooliaasta kestusel 15 aastat wanaks saanud, peawad koolis käima kuni selle kooliaasta õpetöö lõpuni.

§ 7.

Kuni awaliikkude algkoolide seaduse 11. paragraafis tähendatud erimääruse maksmapanemiseni kinnitab Wabariigi Walitsus haridusministeeriumi poolt töö- ja hoolekandeministeeriumiga kokku leppides walmistatud esialgsed põhijooned, mille järgi riigil ja maakonna ning linna omawalitsustel tuleb waimliste ja kehaliste puudustega (defektsetele) lastele koola korraldada.

§ 8.

6-aastalise algkooli ja temale järgnewa täienduskooli elluwiimine jääb järk-järgult. Asutawa Kogu 1919. aasta 19. septembri määrusega maksmapandud jõuduliik 4-aastane algkool on makjew ka 1920/21. ja järgnewatel kooliaastatel. Algkooli 5. ning 6. õpeaasta ja täienduskooli jõuduslikult maksmapanemise aja määrab Wabariigi Walitsus eraldi otsusega.

§ 9.

Kuni awaliikkude algkoolide seaduse 21. paragr. nähendatud erijeaduse maksmapanemiseni wõiwad algkoolide ülewalpidajad awada algkoolide juures esialgsel mittejõuduslikka täienduskoole, mille põhijooned haridusministeeriumi poolt kinnitatakse.

§ 10.

Awaliikkude algkoolide seaduse 23. par. ettenähtud tegeliku õpetöö kestust tuleb ellu wiia järk-järgult, alates 1920/21. kooliaastal 30 nädalaga.

Tegeliku õpetöö kestuse ja pikendamise kohta järgnewail kooliaastail teeb haridusministeerium korraldused.

§ 11.

Awaliikkude algkoolide seaduse 28. par. ettenähtud erimäärused seab kokku sisseministeeriumi kerwisheidu ja ehituswalitsuse osawõttel ja panes maksma haridusministeerium.

§ 12.

Awaliikkude algkoolide ülewalpidajad on kohustatud selle eest hoolitsema, et hiljemalt 6. maiks 1921. a. need koolid oleksid awaliikkude algkoolide seaduse 29. par. ettenähtud maaga warustatud. Kus algkoolide juures weel seaduslikul määral maad ei ole, tuleb seks otstarbeks kas ära kajutada koolitalud, kus nad olemas, kuid ei ole kooli ja õpetajate tarwitada kas sugugi, wõi wähemal kui seaduses ettenähtud määral, — wõi põllutööministeeriumis esineda joowiwalduşega, et riigi maadest antaks koolile tarwilik osa maad, — wõi, kui see sündsam, koolile tarwisminewat maad muretseda eralepingu põhjal, — wõi, kui eespool nimetatud mõisil wõimata on koolile tarwilikul määral maad muretseda ja kooli hariwe seisukohalt soowitaw ei ole teda teisele kohale üle wiia, kuşt maad saada wõiks, siis haridusministeeriumi kaudu Wabariigi Walitsuses esineda soowiawalduşega, et ta koolile tarwiliku osa maad jundusliikult wõõrandaks.

§ 13.

Algkooli ülewalpidajad on kohustatud selle eest hoolitsema, et koolide juure, kus ei ole olemas majapidamiseks tarwismineraid kõrwalhooneid (ruumid loomadele), need kolme aasta jooksul, arwates täesoleiwa määruse wäljakuulutamisest, ehitatakse.

§ 14.

Õpetajate tarwitamiseks antawa maa jagab ära kooli õpetajate wahel kooli hoolekogu, kuna kooli ülewalpidaja asutus kindlaks määrab maa rendihinna selles suuruses, mis ümberkaudsed riigimaade rentnikud läbistikku maksawad.

§ 15.

Kui mõni õpetaja ei soowi temale tarwitamiseks määratud maad, osalt wõi terwelt, eesolewal juwel ise kajutada, siis teatab ta sellest hiljemalt 6. aprilliks kooli hoolekogule, kes wabaksjääwa maa ühekş juweks wälja renoib teistele õpetajatele ehk kõrwalistele isikutele, kui õpetajate hulgast maasoowijaid ei leidu.

§ 16.

Kui awaliikkude algkoolide seaduse 40. paragraafi märkuses tähendatud eriseaduse maksmapanemiseni wõiwad algkoolide ülewalpidajad awada nõrgaandeliste õpilaste jaoks iseäralik abikoole, mille korralduse esialgsel ära määrawad haridusministeeriumi poolt kokkusoatawad ja Wabariigi Walitsuse poolt kinnitatawad juhtnöörid.

§ 17.

Awaliikkude algkoolide seaduse 47. paragraafis ettenähtud kooliaastide ametisse panemine jäänis esialgu wõimaluşt mööda. Nende kohustawalt ametisse panemise kohta annab Wabariigi Walitsus erimääruse.

§ 18.

Haridusministeerium, kokku leppides terwishoiu peawalitsusega, seab kokku kõige tarwilikumate arstikohtude ja abinõude nimekirja, mis algkoolis peawad olema, ja teeb korralduse nende muretsemise kohta.

§ 19.

Kuni kõigi algkoolide 6-aastalisteks arwamiseni on algkooli klasside lõpetajatel õigus astuda wastawatesse awaliikkude kesk- ning kutsekoolide klassidesse, wiimasiesse siis, kui neis ei ole makswad iseäralised wastuwõtmise tingimised. Kui kesköpeasutustes ei leidu tarwilist ruumi kõigile sisseastujatele, siis wõetakse õpilasi wastu wõistluse põhjal.

Kus esialgu, mil awaliikkude kesk- ning kutsekoolide algkoolide wastawate klassides õpekawad weel tegelikult ei ole ühtlustatud algkooli õpekawaga, algkoolidest kesk- wõi kutsekoolidesse astujad mõnda õpeainet wähemal arwul on läbi wõtnud kui wastawates kesk- wõi kutsekooli klassides (näit. wõõraid keeli), siis peab kool neile wõimalust andma neid õpeaineid tagant järele õppida.

§ 20.

Awaliikkude algkoolide seaduse 64-das paragraafis ettenähtud tagawaraõpetaja ametisse seadmine ei ole esialgu õpetajate puudusel — maakondadele ja linnadele jundusliik, küll aga wäga soowitaw. Nende õpetajate ametisse seadmise jundusliikuse kohta teeb haridusministeerium eraldi korralduse.

§ 21.

Peale õpetöö algust 1920. a. sügisel tuleb igas awalikus algkoolis hoolekogu walida awaliikkude algkoolide seaduse 83-das paragraafist alates wõtes, kus juures selle paragraafi 1, 2 ja 3 punktis tähendatud asjaolud igaüks ühe esitaja hoolekogusse saadab, kui koolis töötab 1—2 õpetajat, — kaks esitajat, 3—6 õpetajat ja kolm esitajat, kui koolis üle kuue õpetaja töötab. Ülate hoolekogude walimistega lõpetawad oma töö endised kooli hoolekogud, kes oma asjaajamise uutele hoolekogudele üle annawad.

§ 22.

Awaliikkude algkoolide seaduse elluwiimisega kaotawad oma maksuse kõik endised algkooli kohta käiwad seadused ja määrused.

§ 23.

Lähemad korraldused awaliikkude algkoolide seaduse elluwiimisel teeb haridusministeerium.

§ 24.

Awaliikkude algkoolide seaduse täitel ülatusel elluwiimise wiimaseks tähtajaks on 1921. a. 1. jaanuar, mida tuleb silmas pidada kõigil asutustel, kelle kohuseks on temа teostamine, kui ka selleks eeltingimiste loomine. (Eta)

Päewauudised.

Poola-Leedu konflikt.

Warssawist, 19. sept. (Raadio-„Havas" teatab Pariisist: Rahwasteliidu nõukogu mitteametlikul istumisel harutati Poola seletusi Poola-Leedu piiri konflikti asjus. Istumisel wõtsid osa Poola esitaja Paderewski ja Leedu esitaja Waldemaras. Eimenşi ettepanekul andsid asja kohta seletusi Paderewski ja Waldemaras. Nende ettetoodud põhjendused räägid üksteise wastu. (Eta)

Poola-Leedu läbirääkimistest.

Warssawist, 20. sept. Raadio. Poola rahuşaatkonna esimees, kes leedulastega läbirääkimisi läks pidama, jõudis täna Warssawi tagasi. Läbirääkimised on pooleli jäänud. (Eta.)

Enamlased Läti ja Leedu rahulepingud ratifitseerinud.

Moskwast teatatakse raadio teel: Ülewenemaaline kesktäidesaatew komitee on kinnitanud Moskwas allakirjutatud Wene-Leedu ja Wene-Läti rahulepingud. Wäliskommissarile on ülesandeks tehtud seda Leedu ja Läti walitsustele teada anda.

Läti saadik Take-Jonesku juttul.

Rumeenia wälisminister Take-Jonesku wõttis Eislebenis Läti saadiku Dr. Walteri jutule ja palus teda Läi walitsusele teatada, et Rumeenia Soome saaditule antakse wolitused Lätimaa kohta. Take-Jonesku awaldas suurt hawitust Lätimaa ja Läi maareformi wastu. Lõpuks soowis minister wabale ja iseseiswale Lätile hiilgawat tulewikku.

Sõekaewajate streigikäsimus Inglise raudteelaste konwerentsil.

Londonist, 21. sept. Reuter. Raudteelaste ühingu woliniikude konwerentsil harutati sõekaewajate streigikäsimust, ehk küll otsusi teada ei antud. (Eta.)

Inglise mäetööliste konwerents streigi programmi kinnitanud.

Londonist, 21. sept. Reuter. Ehk küll mäetööliste konwerentsi lühike ameerlik aruanne segane on, nisuti wõib arwata, et konwerents streigi programmi on kinnitanud. (Eta).

Bateri iseseiswad sotsialistid ja III. internatsionaal.

Mauenist, 20. sept. Raadio. Bateri iseseiswate sotsialistide juhatus lüttas tagasi III. internatsionaaliga ühinemise otsuse. (Eta.)

Saksa kaubad Prantsusmaale.

Saksa raadio teatel saabus 20. sept. Marseille'sse esimene Saksa aurulaew tagasugu kaubaga sisse. (Ept.)

Saksa asumaa Togo saab inglastele.

Londoni raadio järele teatanud Prantsuse Lõuna-Aafrika kuberner, et prantsuse wäed endisest Saksa asumaast Togost 1. oktoobril lahkuwad ja samal ajal Inglise sõjawägi maa oma kätte wõtab. (Ept.)

Poola-Saksa wahekorrast.

Poojenist, 20. sept. Raadio. Riidduandwalt poolt seletatakse, Poola walitsus ei mõtlewatki Saksa asumuste ja mõjude likwideerimist, mis Versailles'i rahulepingus ette nähtud, lõpetada. Küll olewat Saksa ja Poola walitsuse wahel läbirääkimised käimas, mis likwideerimise poolelijätmist wõi majanduslist kergendust Saksamaale wõiwad tuua, kui jaksajad teistel aladel wahetus on järele andnud. (Eta.)

Suuni riigipäewa wahimehes.

Selle Saksa raadio teatel Suuni riigipäewa wahimehel perpatsiad mitu häält juure wõinud. Walitsuse erakondadel saab arwatawasti ainult 2—3 healeltine enamus olema. (Ept.)

Tšehhi delegatsioon.

Krakaust, 20. sept. Raadio. Täna jõudis siia Tšehhi delegatsioon, mis 70 inimest koos seisab. Delegatsiooni ülesandeks on Poola-Tšehhi lepingu põhjal majanduslisi küsimusi lahendada. (Eta.)

Töö- ja hoolekandeministeeriumi teadaanne gildese walitsustele.

Asutawa Kogu poolt 9. juunil 1920. a. wastuwõetud seisuste kaotamise seaduse § 7. põhjal („Riigi Teat." 129/130) kohustab töö- ja hoolekandeministeerium kõiki asutusi ja isikuid, kelle käes nim. seaduse § 5. täh. endiste gildede waranduşi on, selleks nim. ministeeriumile teatama kõige hiljemalt 1. nowembriks s.a., juure lisades nende waranduste täpipeaşeid nimekirju ja ajupaiku, samuti ka olewate kapitalide summa.

Samaks tähtajaks peawad kõik gildede ministeeriumile teada andma isikute nimed ja elukohad, kes wolitatud on neid waranduşi ministeeriumile üle andma. (Eta.)

Narwa karantiin.

Narwa karantiini kohta on wiimasel ajal ajalehtedes kaebtuşi tõstetud, nagu walitseks seal taieline korralagedus, toit pidawat halb olema ja ümberkäimine roptantidega järsk ja jäme.

Et asjaolе selgust tuua ja põhjendamata kaebtuşi ümber lükata, kutsus sisseminister ajakirjanikke oma juure, kus sisseministri abi, kes karantiini olukorda koha peal järelewaatamas käis, karantiini seisukorra kohta umbes järgmise pildi andis.

Narwa karantiin, mis kolme majasse paigutatud on ja kuni 1200 inimest wastu wõtta suudab, on kapt. Waheri hoolikal tegewusel niikaugele jõudnud oma praeguseşt, et teda igal ajal mõne teise Lääne-Euroopa karantiiniga wõrrelda wõib. Nüüdsima praeguseşt Narwas olewaşt rahwusnõukogu karantiinist, kus Wene ja Saksa sõjawangid wahetatud saawad ja mis Saksa armee ja ohwitseride näpunäidete järele korraldatud on.

Terwes Narwa karantiinis walitseb piinlik puhtus, igapäew peawad toad optantide poolt, kes nendes tubades elawad, pestud saama, niisama ka koridorid. Woodid on landadeşt ehitatud, kuid mitmes kohas on ka raud-wedruwoodid tarwituşel. Niipea kui optant karantiini sattunud, peab tema oma asjad ja raha ära andma, mille wastu temale wastaw tšekk antakse, siis saab tema oma madratsi ja padja kätte,

mis [illegible] wõetakse, seni peale [illegible] tarastamise pannakse terwe woodi pesu ja [illegible] woodi kott puhastamiseks desinfektsioonis tuppa.

Toidu üle ei wõi ka mitte kaewata, et ta aga enamasti ühetaoline on, siis on arusaadaw, et selle rahaga — 20 marka päewas, mis optantidel maksa tuleb, restoraani toitusid walmistada küll ei jõuta.

Mis waluuta wahetamisesse, puutub, siis wahetatakse teda rahaministeeriumi poolt ettekirjutatud kursi järele, ja süüdistused, nagu oleks ta liig madal ja karantiini walitsus selle tõttu kuritahtlisi sihtisid tagaajaks, on põhjendamatud; arusaadaw, et rahaministeeriumi wäliswaluuta kurs madalam on kui Wiru mullisa oma, kuid soowida, et Wiru kursiga raha karantiinis wahetataks, on ebaloogiline.

Nagu sjseminisiri abi seletusest näha, ei ole need süüdistused, mis ajalehtedes ilmusid, mitte õiged, waid siin, nagu näha, on süüdistused ülespuhutud, ilma et süüdistajatel aimdusi oleks olnud üleüldisest Euroopa karantiinist korraldatud.

Peale selle kaebatakse weel keelu üle, mis lahkumist keelab karantiinisolejate ja muu rahwa wahel kas tirjatikult ehk suusõnaliselt. Et meie Narwa karantiin ka politseiline karantiin on, siis on arusaadaw, et nisugune keeld maksma peab, muidu wõits kõikjugu mittesoowitawad nähtused ilmsiks tuua.

Ka sõjaministri poolt on karantiin üle waadatud, kes ka tõesti rahule jäi seal walitsewa korraga ja karantiini korraldajale omast päewakäigus liitust awaldas.

Wiimasel ajal on optantide hulk suurenenud, nii et peale wiimase eshelooni päralejõudmist celolejaid, kes waewalt üks nädal karantiinis wiibida jõudnud, wabastada tuli, et järgnewatele optantidele ruumi anda. Et nisugust nähtust ära hoida, kavatsetakse raudtee ääre, kuhu Wenemaalt tulnud optantide rongid seisma jäämad, barakki ehitada, mille ehitusega juba algatakse ja mis 300 tuhat marka maksma läheb.

Enne pidid optandid oma asju ja kompsusid tükk maad tassima, et Tallinna poole jõuwa rongi peale panna, nüüd aga jeaatakse rongid teine teise kõrwa, nii et ülestassimine palju kergem on. Tõsi küll on optantidel ka ruumipuudusel mitmed öösd wagunis mööda saata, mis juwisel ajal suurt rasklust ei tõnnitanud, nüüd aga, kus ilmad pimedamaks ja külmemaks on lainud, ehitatakse wagunitesse ahjusid sisse, niisama antakse ka tõõnlawalgust jenits, kuni barak walmis saab, kuhu siis optandid öömajale minna wõiwad.

Palju kaebusi on tulnud ka pikalise asjaajamise üle sjseministeeriumis, eriti just optantide palwekirjade läbiwaatamise juhtes. Selle süüdistuse selgituseks teatab sisseministri abi, et palwekirjad, mis Wenemaalt kontrolli opteerimise kommissionidest tulewad, otsekohe laiali linnadesse ja waldadesse saadetakse, kus wastawad linna- ja wallawalitsuses palwekirjad läbi waatawad ja siis oma otsuse teewad, kas on soowitaw wõi mitte teatud optanti maale lasta. Peale selle, kui sjseministeerium wastuse saanud, kinnitab ta seda, waheşt wallawalitsuse otsust arwesse wõttes, waheşt ka mitte. Sel mõõd pikalist asjaajamist märgata on, siis ripub see täiesti linna wastawate organitest ja wallawalitsuste asjaajamise kiirusest ära. Niipea kui sjseministeerium wastuse saanud, saadetakse ta kohe Wenemaale konsulopteerimise kommissionidele, kus arwatawasti ka mitmes sõõnas enam ette tulla ei wõi. Nagu sellest kõigist näha, on ajalehtedes mõnede karantiinis olejate seast süüdistuste tõsimistega karantiini seisukorra kohta täiesti teisest seisukohast wälja mindud, kui see olema peaks. Ei wõi arwata, et karantiin mõni warjupaik ja restoraan on, waid ta on ikkagi karantiin, kus iga inimene puhtuse ja korra eest ise hoolitsema peab, et mitte mustuse sisse ära uppuda, ja ei pea mitte ennast sundida laskma puhtust teha, waid ise puhastama, niisama ei wõi ka omale teenijat sinna nõuda. Ja seda suuremat distsipliini ja korda on temas et ta ka politseiline karantiin on.

Peame meeles, et meie Eestis oleme, aga mitte kusagil Wenemaal. W. P.

Kirjandusest.

Eesti keele koolikirjanduse alal on teatsil Tartu naisgümnaasiumi õp. A. Niaudi poolt kirjanduslooline lugemik kõrgematele algkoolidele ja keskkooli alamatele klassidele. Lugemik saab kahejaoline ja on kokkukõlas uute ühtluskooli Eesti keele kawadega.

Raamat sisaldab läbimõndawate kirjanikkude elulugusid ja kawades ettenähtud teid, kas teemelt ehk lühendustega. I. jagu ilmub ehk juba sõuluks, kui trükkitud lubawad.

Ka on jamalt autorilt kawatsusel kirjanduslooline lugemik wõõrakeelsetele keskkoolidele.

Wäljamaalt.

Lätimaalt.

Läti wiinakoli waranduse kätte saadud. „Päew. Lõn." kirjutab: Plaatina ja [illegible] kogus, mis Riia politehnikumi ewakueerimise järele kaduma läinud, on nüüd Berlinist üles leitud ja jealt Riiga toodud. Tagasi toodud plaatina ja raadiumi wäärtus ületawat miljoneni.

Saksamaalt.

Werised tiskiemised Berliinis.

Stauenist, 20. sept. Raadio. Saksa rahwuslasjed, Saksa rahwaerakond ja tsentrum tunjusid eile Berliinis rahwakoosolekuid **kokku, et protesteerida iseseiswa sotsialisti** Dr. Löwensteini wastu, kes mõlema sotsialistlise erakonna poolt kaswatus-departemangu ülema koha peale kandideerib. Kõigile koosolekutele olid iseseiswad ette jõudnud, kelle meeleoraldus koosolekud Löwensteini kasuks mõni päew warem wäewõtmuga olid lõpetatud. Mitmes kohas oli wertseid kokkupõrkeid, mis kaitsepolitsei wahelesegamise tarwilikuks tegid. Arewus Löwensteini kandidatuuri pärast on weel suuremaks läinud: kooliõpetajad keskmistest kihtidest ähwardawad streigiga, kuna sotsialistid wastuabinõusid tarwitusele lubawad wõita. Liks sotsialist ütles rahwakoosolekul, et kui õpetajad streigi wälja kuulutawad, siis paneb proletariaat oma diktatuuri maksma.

Ülejäänud sündmused tulewad riigipäewal ja Briti maapäewal harutusele. (Eta.)

Inglismaalt.

Inglise walitsuse seisukoht sõbralaewajate streigi asjus.

Londonist teatatakse: Sõbralaewajate streigist teatab Inglise ajakirjandus, et walitsus ei tagane omast praegusest poliitikast.

Inglise kabineti nõupidamine.

„Temps" teatab, et Lloyd George ja kabineti liikmete wahel olewat olnud nõupidamine Inglise sisemise seisukorra üle. Peaminister waatas läbi mõnede ministeeriumite poolt wälja töötatud projektid, kuidas oleks wõimalik üleüldise streigi korral ühendust alles hoida ja mitte katkestada tarwilikka läbikäimist. Ettepanekut parlamendi kokkukutsumise kohta ei kaalutatud. Parlament tuleb alles 19. okt. kokku.

Uuemad teated.

Õpetöö algus kaubalaewa mehaanikute koolis.

Kaubalaewa mehaanikute koolis Tallinna tehnikumi juures algab õpetus 1. oktoobril. Õpekawa on ära triikitud Tallinna tehnikumi programmide juures. Kooli põhikiri ilmub Eesti Tehnika Seltsi ajakirja nr. 15. ja edaspidi eraldikis. III. järgu mehaanikute kursus kestab 2 talwe (4 semestrit), II. järgu mehaanikuile 1 talw (2 semestrit). Õpetus on õhtuti kl. 6—10. Wastuwõtmiseks on algharidus nõuetaw III. järgu kursustele, kuna II. järgu kursusele ühtnid wastu wõetakse, kellel III. järgu mehaanikute kool on lõpetatud. Õpilaste wastuwõtmine on iga päew Tallinna tehnikumi juures. Direktori kõnetunnid kella 5—6 p. l. Õpemaks on 300 marka talwe pealt. (Eta.)

Wargimaksust.

Põllutööministeerium saab iga päew hulga palwekirju, millele nõuetawa summa juuruses tempelmarke ei ole juure lisatud. Wargimaksu järelenõudmine wallawalitsuste ja politsei kaudu on ülitaw asja wiiwitus ja asjata paberi, posti ning waewa kulu.

„Riigi Teataja" nr. 141/142 s. a. wälja[illegible]tatud tempelmaksu seaduse järele peab tempelmarkidel olema palwekirjadel, mille peale wastust nõutakse, kahekümne (20) marga eest.

Seda seadust rõhutades, palub põllutööministeerium, et iga palwekirja saatja seda tungiwalt meeles peaks. Wastasel korral ei wastuta põllutööministeerium wiiwituse eest, aja, paberi ja waewakulu peale selle. (Eta.)

Filosoofiline ühing.

Mõõdalainu õpeaastal astus Tallinnas kokku ringkond asjast huwitatud isikuid ja pani aluse „Tallinna Filosoofilisele ühingule".

Wälja[illegible]töötatud põhikiri saadeti Tallinna rahukogusse registreerimiseks ja ülustasi ossekohe tegelikku töösse. Peeti ära 7 korraldawat koosolekut ja 8 teaduslikku istangut.

1. juunil k. aast. registreeris Tallinna [illegible] rahukogu ühingu põhikirja, mille järele ühingu tegewus kõesolewal hooajal palju laiemal ulatusel wõib jatkuda. 24. sept. k. a. kell 6 õhtuks on Tallinna tütarlaste Komertskooli ruumides ühingu peakoosolek, kuhu kõiki liikmeid ja liikmeks astuda soowijaid ilmuda palutakse.

Päewakorras on peale tarwilikkude organisatsiooni küsimuste weel eestulewa hooaja tegewuse juhtnööride ülesseadmine ja alalise juhatuse walimine.

„T. Filosoofiline ühing" tahab enda ümber koondada kõiki neid, keda filosoofia ja filosoofilised teadused eriliselt huwitawad ja kes nende arendamiseks Eestis kaastegewad soowiwad olla. Ühingu liikmeks astumise õigus on igal mitte alla 18 aastat wanusel Eesti Wabariigi kodanikul, ja ka wälja[illegible]maalastel. Liikmemaks — 10 marka, eluaegsetel liikmetel — 100 mk.

Oma ülesannete teostamiseks tahab ühing sidemeid sõlmida kõigi ise- ja wõlja-maa ühingutega, kellel analoogilised ülesanded on.

Balti Saksa wälispropagandast.

Balti Saksa wälispropaganda on uue wõtte wälja mõelnud. Teatawasti tembeldati nende poolt alati eestlasi enamlasteks. Nüüd ilmus Göteborg Handelstidningis Balti sakslaste poolt pikk kiri, kus eestlasi selle wabameelse lehe lugejatele seega maha kajutatse teha, et neid järjekindlalt „tagurlasteks" nimetatatse. (Eta).

Tuhat tänu!

Minu 60. sünnipäewa puhul ligemalt ja kaugemalt kirjalikult, telegraafi ja telefoni kaudu nii rohkelt awaldatud õnnesoowide peale olgu mul raske kirjalikult wastata. Palun sellepärast kõiki sõpru, tuttawaid ja meelespidajaid minu südamlikku tänu-sõnu teel wastu wõtta. Oma sõprade ja tuttawate poolt ritkalikult annetatud ilusate lillede wahel seda tänu-awaldust kirjutades tuletan rõõmuga meele Wabariigi Walitsuse liigete ja ajutiste õnnesoowidi — kahetsedes, et ma neid ainult puudulikult ära teenida olen suutnud. Teiste parteide Ajutawa Kogu rühmade ja nende lugupeetud liigete õnnesoowid laskid mind mõõda minnes tunda, et lahkuminewate klassivõitlus ülemeti midagi sidunat hõljub: inimsus... inimsus, mis ükskord walitsema peab pääsema, ükskord, kui klassivahed ära on wõidetud... Meidsamu tundeid ärataski minus ka kodanliste ajalehtede heatahtlised meeletuletused. Kahju, et need kokkusõla-helid ainult nii arukordselt kõlawad! Igatahes tungisid need helid minule armsalt südamesse ja sünnitasid mulle head meelt. Tänan tuhat korda nende kõigiti heatahtlikste awalduste eest!

Tallinnas, 20. sept. 1920.

M. Martna.

Rahwamajandus.

Käiakiwi tööstusest.

Käiakiwi tööstuse olused, mis kaubandus- ja tööstusministeeriumi mäeasjanduse walitsuses on wälja töötatud ja Wabariigi Walitsuse poolt 15. sept. s. a. kinnitatud:

1) Lubakiri antakse ühe wersta meerauna ehk 10 tiinu suuruse maa-ala peale, kui ettewõttes mitte üle 30 töölise töötama ei saa. Piirkonda wõib waatawalt suurendada, kui wõimalus ehk tarwidus on seal pikemat aega töid teha ja suuremal määral.

2) Lubakirja maksmise aeg jääb iga kord ministeeriumi määrata.

3) Wähimaalne aastane wiljakus, mille järele riik raju wõtab, on 5000 tiwi ehk 50 000 mrk.

4) Lubakirja eest saab riik 3 prots. walmisjaadusest franko lähemasse raudteejaama ehk sadamasse ja temal jääb õigus 10 prots. walmisjaadusest walmistuse hinnaga ära osta.

Märkus. Riigil on õigus saaduste asemel nõuda tasuhinda rahas nõuda.

5) Maapinna wõõrandajatega lepib tööstur pinna tarwitamise üle kokku.

6) Maksude ära[illegible]damise tähtajad on 1. aug. ja 1. november, kui aimult suwel töötatakse. Wõi aasta töötamise juures on maksutähtaeg 1. apr. ja 1. oktoober.

7) Leptagud töösturitega kinnitatakse kaubandus- ja tööstusministeeriumi poolt. (Eta.)

Siseriigist.

Tulekahju Näpinas.

Öösel kella 12 ajal wastu 21. sept. hakkas Näpina paberiwabrikus [illegible]hädawile hüüdma. Kuni oli wabriku päralt olewast ühjest elda- ja tallirunnidest[illegible]ahti pääsenud ja ähwardas mõnikümmend sammu eemal seisewat wabrikut kui ka teisi kõrwalolewaid hooneid. Õnneks jõudsid Wõõpsu tuletõrjujad õigel ajal kohale ja pandi waatse ilmselt tule edasiliikumisele piiri. Nõutõrje jäid kõrgad masinaaed ja osalt paberiwalmistamise materjali, kuna suremadest ehitusmaterjalidest ära põles ja hoone sedawõrd ära kõhetuma sai, et ta järgmisel päewal maha lasti.

Kogu tule läbi pandud kahju arwatakse 100 000 marga ümber. Wara[illegible] olt [illegible]ustatud Eesti Lloydis —ar.

Wene leet Hangöst wangimajast.

Wene wangimaja ülema ametlisje aruandmisega on patareisse ametnikkude ja teenijate seas kuulda, sest et nad kõik 2. riigileelt nagu kirwega rahul. Ajalehtedest sisse astudes tundub, nagu oleks Warsowa taga, kus ette pannakse Wene leelt rääkida, sest et ülem riigileelt kiitust ei oska.

Wene walitsuje aeg, kui eestlane, kes pühasti riigileelt räägis, kusagile kohta läkitama, siis nimetati teda „besgramotnõi" ja saadeti ühest wõi, nüüd aga wõetakse nendelasi, kes tulijaga lihtsat asja ei saa ôiendatud, ameerisje, kuna sõjawäest wabanenud ohwitserid ja sõdurid ilma ametita ringi lohigiwad ja kurdawad, et teenistust ei saa. — Weg oleks koha andmisel roukem rõhku panna nende peale, kes seda õigustatud on saama —ts.

Soome külalise lauaköne.

Awaldame siin Soome arsti ja politikategelase Dr. J. M. Koskenhoori (Salosti) joosatt tuntud kõne, mis ta Soome põllumeeste külastegin puhul ühisel lõunalaual 20. sept. pidas.

Eesti wennad! Üle tuhande aasta on sellest mööda, kui meie teed lahku läksid. Teie jäite siia Soomelahe lõuna kaldale, kuna meie esijad üle laie Soome purjetasid. Wähemalt kolmsada inimesepolwe on sest saadik hauda wajunud. Raske oli saatus meie esijadel Soomes, kuid weel raskemat saatust kandsid teie esijad siin eestide maal. Nende pikkade aastasadade jooksul näis juba, nagu olekşid wennad teine teise ära unustanud, kuid nõnda näis ainult. Suguluse teadmine säilis omeligi üheşt sugupõlwest teise. Ja heldeb jumalad ei olnud seda asjata sündida lasknud. Ajaloo otstarbeks on ilmsesti see, et meil Soome suga rahuastel käsi käes tuleb käia ajaloolisi ülesandeid täites. Algus, olgugi wäike ja wähenõudlik, tehti reaalsele lähenemisele sügisel 1918. ja talwel 1919. Siis sai joomlastel osaks rõõm teie langenud meeleolu waimustama ilmuda teie wõitluse ajaloolise waenlase — wenelaste wastu, wõitluses, mille te pärast poole üksinda, oma jõuga hiigawale lõpule wiisite niisugusel wiisil, mille üle ka kõige suuremad rahwad olekşid wõinud uhked olla.

Ümetleva rõõmuga oleme meie joomlased ka seda waprat ja sihikindlat wõitlust tähele pannud, millega teie oma iseseiswale riigile juuri olete kindlustanud. Nagu nõukogi mõjul on Tallinn ja Tartu rahwuslise wärwi omandanud, ja ärganud rahwusline ja riikline tunne põõrab ka kogu maal oma mulda ülespoole, tõstes eestide eneseusaldust ja usku oma tulewiku sisse.

Kõige selle üle tuntakse seal Soome lahe põhja pool kõige õiglasemat rõõmu. Seal tuntakse jägawalt, et mis teie wõit on, see on ühtlasi wõiduks meie ühisele hõimupuule. Kui te Soome poolt wahetewahel ka külma, mitte-sõbralikku tooni tunda saate, siis teadke, et see ainult — raske ütelda, raske mõõtmata jätta — selle riigkonna poolt wõi mõjul sünnib, kellele nii soomlus kui ka eestlus niisama wastumeelne on. Ärgem laskem niisugustel mõtteawaldustel meie sõbralikku wahekorda kõlmendada. Hoidkem see alati nii joo, nagu see ka meie kokkupuutumiste pidulikkudel silmapilkudel on.

Wiimaks lubage teid tänada selle suure lahkuse eest, mis meile siin igal pool osaks on saanud. Praegu tunneme me ise töeks need sõnad, mis teie ülikooli Soome professorite käest oleme kuulnud: ei ole kusktil ilmas kohta, kus joomlasega nii suure lugupidamisega ümber käiatse nagu siin. Ma loodan ainult, et teie sõnadsama Soomes tunda saaksite. Nii laua, kui see wennasarmastus püsib, saab ta ka meie mõlemate riiklist tulewikku õnnistlemata mõõdul kindlustama, seni meelsusjues seisab jõud. Sellele ükskmeelsusele, mu herrad, kõlmekordne elagu!

Tartu teated.

Kesstkohtadest.

Keskkoolide alguks Tartu walgunud kooliõpilased on korterite suhtes juba enamwähem rahustatud, olgu kas perekondade juure ajudes ehk oma ette ruumi leides.

Et linnaelanikkude teiduainete küsimus praegusel ajal iseenesis muret sünnitab, siis oli paljude püüd maalt tulewaid koolilapsi oma juure korteri saada. Korteri tasuks nõuti muidugi teiduaineid, muu seas iseäranis leiwajahu, talwekuude jaoks aga ka põletispuid. Kes jenes suhtes korteri-pakkujate nõudmisele juutis wastu tulla, wõis korterit rikkalikus walikus leida. Sest korterite wäljaüürijate hulgas leidub nüüd waid neidki, kes enne ülalgi pole kostilapsi pidanud.

Sellejuures ei saa tähendamata jätta, et paljud lapsed niisugustesse kohtadesse korteri on jattunud, kus nad mitte üksi õpimisjes takistatud, waid kus nendel ka kõhtijest kuijest midagi head loota pole. Harilikult ei kuula paljud laste wanemad küllalt järele, kui sünnis see ehk teine kostikoht on, kuhu nad oma lapse panewad, ja jeelest tetiski tihti halbus, mida pärast kibedalt kahetsema tuleb.

Paljud sunrearwulised perekonnad, kes korteri tutkuses ise ühetoalises korteris on sunnitud elama, on eneşe juure weel kostilapsi wõtnud. Arusaadaw, et sarnastes oludes õppimine tatistatud on ja terwisekidine kõrg palju jeowidu jätab. Osalt wõib sarnast näitust küll seletada paljude talupidajate linnaloatud „kõrkuhoidmisega", kes oma lapsi ei tõhta panna sinna, kus nendel elamiseks ruumi, hinganiseks õhku ja õpetajaks kõlmalasi, kus mõistlik järelwalwe ei ka ühtsune, mitte nendel linna elus, ajakirjade ja raamatutel, alati tarwis saab.

Püütakse sarnajeid kohti üles otsida, kuhu odamaadel saaks last korteri mahuada ja juutuse jeluures töik muud kaljed tahele panemata, mida all laps kannatama peab pahas korteris ja mis warem ehk hiljem ennast tahjulikkudes tagajärgedes tunda annab.

Koolwalitsused peaksid siin endisel eesõigusel järelwaatuje ette wõema, et näha, misjuguste ringimistes üks ehk teine nendele alaun õpilane korteris elab. Sel teel jõutakse nende põhjuste juure, milleşt tihti tingitud on noortoo kõlbline tõtwus ja saamatus õppimises ning edasijõudmises.

P. T.

Küüdi-taks.

„Riigi Teataja" awaldatud määruse põhjal on kõik küüdid matsulised. Taju maksetakse küüdi eest järgmise taksi järele: hobusemehele iga hobuse ja wersta pealt 3 mk., rasksete wõi eest 4 mk. hobuse ja wersta pealt ning jalamehele 2 mk. wersta pealt.

Ühe hobuse kohta tuleb lugeda (peale küüdimehe): sõidumäärats 2 inimest käsipakkidega, mille kaalus üle kahe puuda ei ole; ülemäärats 25 puuda raskusi, ehk pool sõida palk.

Wanaja laat.

Täna ärapeetud Maarjapäewa laat oli kaunis perekas. Karjaloomi ja sigu oli rohkel arwul müügile toodud. Hinnad õelsi odawamad olewat, kui Jaani laadal olnud. Hinnad kõikusid lehmade juures 5—7 tuhande margani; paremate piimalehmade eest küsiti 10.000 marga ümber. Häid pulliji müüdigil oli wähe; nende eest nõuti 6000 marga ümber, paremini sõödetute eest aga 10—12 tuhande margani. Sõalt nadalaga mõnes — 8 marka nael. Petersburi tänase, Maatsje tän. turu Mike tallawani oli loomi täis.

Wiis hobusetega puutub, siis oli kella 9 paiku weel müügil wähe, loodeti aga, et tella 11 laat juure jõuab. Häid hobuseid oli wähe näha. Wankemad tõõhobused maksid 11—12 tuhat. Sõrakarnatud wankid leiwad olid 5000 marga eest saadawad, head noored hobused, tahud 35—38 tuhande, ilusad 45 tuhande marga eest.

Riidekaup oli ijeäranis wiimse [illegible]ka riide poolest rikas. [illegible] 2.0—300 [illegible] küünar. Kleidiriide hind 200 [illegible] küünar. Enamsit [illegible]

Uus õpilasi wõetakse wastu iga päew kella 11—12 e. l. ja 4—6 p. l. kooli tantseleis, Uus-Rastani tän. nr. 32.

Jaani kogudusse liikmete ülevõtmise koosoleku kohta

palutakse meid teatada, et jes pühap., 26. sept. s. a., „Bürgermusse" suwjaalis kell 3½ ära peetakse. Ei peaks tarwilist arwu liikmeid mitte selleks ajaks kokku tulema, siis peetakse teine koosolek kell 4 ära, mis liikmete arwu peale waatamata otsuseid wõtta muline on. Päewakorral on wahetusjed. Sisse minnes tulewad 1920. a. maksukwiitungid ette näidata.

Kuritegewus.

18. septembril on Jaan Wilbergi Mossi wõõrastemajas kuld briljant-sõrmus 100.000 marga määrtjues ära warastatud. Kriminaal-politsei on waraste jälgil.

*

20. septembril tabati kriminaal-politsei poolt tagaotsitaw waras Ella Liisete Armandus. Wõimane oli augustikuust saadik Selma Roosa nime all elanud ja sinna Raamoti juures, Karlowa tän. 49 kr. 2, warju leidnud. Wiimase juures ta on juurdlus alustatud.

A. Nieländer'i I. Eesti Kõrgem Mansikakool.

Muusikakoolile on õpulikult teatanud, et nõus on õpejõuks tulema laulu-õpetaja operilaulja hr. Walther Katschmann, kes ligemail päewil Wäljamaalt Tartu jõuab, nõnda samuti ka wiiuli-õpetaja hr. Karl Zimmerli.

Et mainitud õpetajad wälje peawad olude sunnil wiibima, siis wõiwad uued õpilased end weel nende juure üles anda.

Peale selle on õpejõuks kutsutud klaweri-klassi prl. Margarethe Treuleb (prof. Lemba õpilane) ja awatud kontrabassi, fagotti ja muud orkestri-pillide klassid.

Uusi õpilasi wõetakse wastu iga päew kella 11—12 e. l. ja 4—6 p. l. kooli tantseleis, Uus-Rastani tän. nr. 32.

Jaani kogudusse liikmete ülevõtmise koosoleku kohta

palutakse meid teatada, et jes pühap., 26. sept. s. a., „Bürgermusse" suwjaalis kell 3½ ära peetakse. Ei peaks tarwilist arwu liikmeid mitte selleks ajaks kokku tulema, siis peetakse teine koosolek kell 4 ära, mis liikmete arwu peale waatamata otsuseid wõtta muline on. Päewakorral on wahetusjed. Sisse minnes tulewad 1920. a. maksukwiitungid ette näidata.

Kuritegewus.

18. septembril on Jaan Wilbergi Mossi wõõrastemajas kuld briljant-sõrmus 100.000 marga määrtjues ära warastatud. Kriminaal-politsei on waraste jälgil.

*

20. septembril tabati kriminaal-politsei poolt tagaotsitaw waras Ella Liisete Armandus. Wõimane oli augustikuust saadik Selma Roosa nime all elanud ja sinna Raamoti juures, Karlowa tän. 49 kr. 2, warju leidnud. Wiimase juures ta on juurdlus alustatud.

Teaater ja muusika.

Wanemuise teaater.

Täna õhtul mängitakse Schöntan-Padelburgi lõbus lustmäng „Ruulus naine".

Homme III. finsoonia kontsert. Juhatab J. Simm.

Laup., 25. sept. näitleja J. Petiai näitelawalise tegewuse 10-a. juubeli puhul operett „Geijcha".

Esmasp., 27. septembril talwise hooaja esimene perekonna-õhtu.

„Wanemuise" talitus.

Homse finsoonia kontserdi

eeskawas on Wene anderikka helilooja Kalinnikowi huwitaw finsoonia nr. 1 (g-moll), mis esimest korda ettekandele tuleb. Solistina esineb J. Golomann Wieniawski 4. wiiuli kontserdiga.

Poola sõja-teadaanne.

Poola peastaab teatab 21. septembril: Meie wäed waldasid kogu Sputshi-jõe joone. Edasi wõtsime Wõshgorodski ja Krshemenetsi. Samal ajal tungis meie ratsawägi Horõni jõe liinile ning okkupeeris Ostrowi, Bukrini ja Derasno. Pripetist põhja poole Prusanõ pikkonnas saime 2250 wangi ja 27 kuulipildujat. Wastalaje pealetungimised Hrõnski ja Lihojeltje peale on wertjelt tagasi lõõbud.

Wastalane jättis meie kätte 535 wangi, 9 kuulipildujat. Okkupeerisime Klepatshe, Wshosowitsa-Wielka, Wshoztowitsa-Muro-wana ning saime 726 wangi. Enam põhja poole wõtsime Rusnitsa Nowõdworowi ning saime wange.

Reemani frontil on uued enamlaste Siberi wäed.

Wedulajed tungisid Stseltsowitsõ olewi juures wiiu korda meie rahipaarmiidide kohale. 19. septembri jooksul pommitas wedu jalawägi ka meie jeijoonil olnuje jaime juures. Wedu patrull, kes linna tunnistusi olewini, on wangi wõetud. Te[illegible] lajed kaotanud oma jeli tahi.

Wastutaw toimetaja Jaan [illegible].
Wäljaandja Jaan Tõnisson.

Trükitud „Postimehe" trükikojas Tartus.

Oma tähtpäevale Eesti sõnumis

pühapäeval, 26. septembril, L. R. Soomusrong nr. 3. korraldusel

Pidusõhtu

Algus kell 8 õhtul.

APOLLO

Kunstiteaduslikelt ettevalmistelaudadelt tööde lõpuni (dekoreerimine kostüümid, teatri illustratsioon jne.) on [illegible] sept. programm laheb jaost kuni 1) näitelaevalt 2) näitelaevalt 23., 24. ja 25. sept.

Suur kontsert

Eddy Bullerian ja Irmgard Tobias

(viiul) (sopraan)

Märkimata ei võtta sõnumist pilt täidetud kohtujuguse tehnilise, kunstilise ja loodusliku iseloomu. Osa võtavad sajadtuhandeid inimesed, metsloomad jne. Pilt sunnib kaasa Neero ajalugu otsast lõpuni. Neero jupiab inimeste meres inimesed lõõtsa vigi, põletatakse tuleriitadel, kristlaste tapmistakse taga, Rooma linna põlemine ja Neero ots.

Keiser Neero.

Esitatus punkt kell 6 õhtul. Kassa avatud kell 4. Kontserdi algus punkt kell ½9 õhtul.

Saksa, Prantsuse, Inglise ja Vene keele **keelte kursused**

E. J. Sell,

gümnaasiumi nai õpetaja ja keelte kursuste juhataja Peterburis. Kaasteostajad leatud ja viisnud õpejõud.

I. algajatele, II. keskaste, III. ülemaste.

Täielik kursus kestab 2 aastat. Õpetus algab oktoobril. Ülesandmine iga päew k. 6½ – 7½. Aia tän. nr. 34.

Grassi eragümnaasium.

Tantsukunsti kool — Suurelturul nr. 9.

Ülesandmine iga laupäeva esimestele üleüldistele ja eraõpetustele

tantsu-kursustele

ja plastika kursusele,

algajatele ja edasijõudnutele, võtan vastu kuni **30. septembrini** iga päew kella 12–1 ja 3–4. **Suurelturul nr. 9.** — Õpetan **pidu-, rahvuse, plastilisi ja pantomiimilisi tantsusid ja plastikat.** Tagasaatel Inglise, Ameerika, Prantsuse, Saksa, Itaalia, Hispaania, Kreeka, Vanda jne. kui ka eriste loodud tantsukunsti uudiseid. Kui ainsuse grammofoni tundja Valti viikides ja Venemaal, on mul Berlini ja Pariisi tantsukunsti ülikooli ja akadeemia kui ka New-Yorki tantsukunstikuude ühtlase liikmena võimalik kõigi maade tantsukunsti uudiseid kõige esimesena käest kätte saada. — **Toredad pidu-uudised:** Slingan, Grand-glitsjade-tipp, Petulante, Et Reticarto, Venitian Moon, **Tripoli-Trapola**, Fox-Trot, Kri-Kri jne.

Tantsukunsti ülemõpetaja **Karl Helmer.**

Mihkli laat

Rakveres

on 13., 14. ja 15. oktoobril uue kalendri järele.

Linnawalitsus.

Tartu kommertskooli

II., V., VI., VII. ja VIII. klassis on veel mõni vaba koht ja võetakse nendesse klassidesse veel uusi õpilasi (poiss- ja tütarlapsi) vastu. Ülesandmised kooli kantseleis, Riia tän. nr 121-a. Pauluse kirikust kõrval, igal õhtupäeval, kella 10—12 kuni 1. oktoobrini. 1. oktoobril kell 9 hommi. algavad vastuvõtmise eksamid. Koolijuhatus.

Saapatöösrus

J. O. Reak,

Tähe tän. 62.

Võetakse tellimisi vastu igasuguste saabaste peale, gummi- ja kõiksugu parandustööde tegemine. Töö kiire ja korrali[illegible]. — Hinnad võimalikult mõõdukad.

Seal samas ostetakse kandmiseks kõlbmatuid kalosse.

Tähele panna **kollane saabas.**

Rudina valla haridustegu ees Rudina vallamajas on pühap., 26. septembril l. a. kell 2 päemal Rudina valla Pataste ja Kõrenduse küla kohtade teele

õpetajate valimine.

Kandidaatide palutakse ilmuda tarvilikste tunnistustega. Vallamaja on kohal nii 11 eelpa. Kooliwalitsus.

Nõudlaupäeva ja head

Tangalõime

teowitab mõõduka hinnaga P. Lelep, Sõgiturg nr. 1. wastu juudi voodi.

Ostan looma, hobuse, wasika ja lamba tooreid nahku

ja wahetan kõige parematel tingimistel hästi pargitud walmis nahkade wastu. Soowitan suurel ja wäikesel arwul talla, pinsoli, pastila, wasika, lamba ja sheremet nahka, heast juhtnahast weesaapa pealseid ja kõrges headuses oma töötoas walmistatud hobuseriistu. Ostan rangi puid ja lookasid igasuguisel arwul.

Nahakauplus Glück ja Maiste

Kaubahoow 14. — Telefon 15.

Noori õunapuid

sügiseks istutamiseks soowitab

AIA-ÄRI „ERIKA"

Wiljandi maanteel, Suurturg nr. 2.

Ahja wald tarwitab oma Pedaspää algkoolile

õpetajat.

Walimine on teisipäewal, 28. sept., kell 2 l. a. wallamajas hariduskogu ees. Mõlemast soost kohasoowijaid palutakse ühes tarwilikkude dokumentidega walimisele ilmuda. Kooliwalitsus.

METSAÄRI

RUD. KOLL

ostab eksportdi jaoks

metsa

ja walmis metsamaterjali.

Tallinn, Wene tän. nr. 8, telefon 8-27, 11-00. Telegrafi adress: Rudkoll.

Petseri linnawalitsus tarwitab kohe

sekretäri.

Palk 2500 mrk. kuus, aitid eraldi.

Linnapea (allkiri).

Sekretär Pitrifild.

Sitsirätikuid

müüa suuremal ja wähemal arwul, mitmes mustris ja suuruses. Suur Balesna tän. nr. 17, k. 6, Tallinnas.

Laudu on wedada

Karrasti Kuduselaanest (Krootuse mõisa juures) Tartu. Kõrge weohind. Teateid Kuduses ehk Tartus, Suurturg nr. 9, II. korral.

Detsimaal-kaalusid

ühes pommidega soowitab

ED. FRIEDRICH —— Riia tän. nr. 2.

Suche Wohnung

3—4 Zimm. mit. electr. Beleuchtungsanlage gegen gute Bedingungen. Off. an J. Ufwansky Lederfabrik, Fischerstr. nr. 51.

Dorpater Deutsche Mittelschule.

Heßelstrasse. Konvikt.

Es wird gesucht ein

Lehrer

der Geschichte u. der russischen Sprache. Gesuche sind zu richten an Direktor H. Vanteuius.

Fr. Kangro panga kontor,

Suurturg nr. 12, kolmandal korral, telefon 37, ostab ja müüb

Wene, Saksa, Soome, Rootsi, Taani, Inglise, Ameerika ja teisi rahasid

ning

kuld ja hõbe raha.

Haridusmin. alla kuuluw instruktor M. Teemusk

maiapidamise ja

kodu-kursus

algab Tartus 4. oktoobril ja kestab nelli nädalat. Õpetatakse igasuguste söötide ja sookõde walmistamist, ülekäidist majapidamisest, ateõõd jne. Ülesanda Puiestee tän. nr. 35, kt. 2 (Peetri kiriku lähedal).

Instruktor Marie Teemusk.

Hea waewatasu

sellele, kes annab ülevile klaweri (soowitaw plantsu), diiwani (eht sõlwa) ja trümoo (wõib ka suur peegel olla) ülesõõt, mitsuguste ülesõimistega. Asjade mitteriivumise eest wastutatakse. Teatada kohe sit. „H. S." all.

Soowitakse üürida:

plaanimot. Ülesõi diiwani, trümoo peegli ehk teisi suuremat ja raamatu riiulit. Pakkumised palun saata wõõraslemaja Hamburg, toba nr. 2.

Wõtan wastu kangaid

wärwimiseks

(kõigis wärwides), mauutamiseks, pressimiseks ja täärimiseks, wastuwõtmise kontor Kivi tän. nr. 5 ja Suureturul, Taurson riidekaupluses, kõrwalla nurga juures, A. Trubs

Maa-apteegi

wõtab rendile. Teatada s. l. t. sõna „Apteek" all.

Ostmised

Jalwõunu

ostetakse suuremat arwul Werneri kohwimajast, Jaani tän. 7.

Õunu

ostan suurel ja wäikesel mõõdul ja maksan kõrget hinda, iga päew Rüütli tän. 11, puuwiljakeller.

Ostan kohn ja wäisamaa

hunalaid.

Kalda tän. nr. 5, kontor.

Wäikese

maja

suurema aiaga soowin osta. Teat. sit. „Ostja" all.

Iga seisi

paikšõ ja saepakkusõd

suurtes kui ka wäikestes jagudes metsa maharaiumiseks ostab Markel Makarow Tallinnas, Narwa maantee nr. 27.

Head

hoowikoera

soowitakse osta Kalamaja tän. nr. 51, kontoris.

Töö pakkumised

Maakonna politseiosakonnale tarwilise

raamatupidajat ja kulsarit.

Jaani tän. nr. 10.

Teenijat,

kes keeka oskab, on tarwis kahe inimese jaure Ladumise tän. 1.

Ükskeenija,

kes hästi keeka oskab ja kellel tunnistused on, on tarwis Tigi tän. nr. 27, kt. 1. Tulla kl. 3–6.

Ahjupotiwormijaid

on tarwis hea palga eest. Teatada kirjalikult Suurtüna, Grigori tän. nr. 5. J. Oha.

Köögitüdrukut

tarwitab „Reform", Suurturg tän. 5.

Üksteenijat,

kes keeta oskab ja kel head tunnistused, on tarwis wäikesele perekonnale. Tähtwere tän. nr. 5, kt. 2, teisel korral.

Seppa

on tarwis Tigi tän. nr. 74.

Kirjastuse ettewõte tarwitab isejeõsiwat õrilist

asjaajajat.

Jõukuid, kellel wilumus ja huwi on, palutakse pöörda hra K. Sõõti poole, „Postimehe" toim. kella 12—1.

Tublid

tisslerid

leiawad head tingimistega kohe mõõbli tööle kauemaks ajaks tööd. Walgas, Riia tän. nr. 4, P. Hendrikson.

Jaan

on tarwis tubakatõõsse. Tulla Raadi mõisa, maneeshi.

Tunnistustega

tüdrukut

on tarwis Kalda tän. 16, kt. 4, kl. 6—7.

Maale tarwis

tüdrukut

ja keskealist

pereemandat.

Teatada Suurturg nr. 1, kt. 7, kl. 9—1 ja p. l. kl. 4—5.

Tüdruk

leiab koha maale mõisasse. Kaupa tehakse 25. sept. Peterburt tän. nr. 63, II korral, hoowis.

Iseseiswat

perenaist,

kes majapidamist ja karjatalitust tunneb, tarwitatakse maale. Ilmuda Pihkwa tän. nr. 10, voodi.

Tüdrukut

on tarwis Tähe tän. 67, kt. 4.

Nais-üliõpilane otsib

mõõbliga tuba

kütte ja walgustusega. Pakkum. sit. „Nais-üliõpilane S. T." all.

Müümised

Müüa 1. sordi

tsilindri õli.

Suurturg nr. 8, kohn- ja wärwikauplus.

Müüa uus

mimeograafi aparaat

koos kahe juure tarwitiliga ja wahapaberiga. Hind 10,000 mrk. Pakkum. sit. „Mimeograaf" all.

Maja

III. linnajaos paljude kortertite ja wärtspõe ruumidega on 60.000 marga eest müüa.

Kangro ja Ko. kontor,

Suurturg nr. 8.

Rehepeksumasin,

4 hob. jõuline, täiesti korras, on kole 25.000 m. eest Tartus müüa.

Kangro ja Ko. kontor,

Suurturg nr. 8.

Juhtumisi odawasti müüdi a heas korras kuulsa „Torpedo" mabriku wabajooksuga

jalgratas.

Näha iga päew kella 10—2. Kroonuaia tän. 76, konteris.

Olen saanud

head tsilindri õli, õndlinaelu, weetiudlat nahamääret ja waurkimäärat. Promenadi tän. nr. 1, Jakobson ja Ko.

Müüa maja!

Kuu tän. Melont tän., Lahe tän., Fortuna tän. ja Peterburi tän. Küsida Karlowa tän. nr. 26, Kiiua käest.

Müüa wana

tiiwklawer

ja wiiul. Wana tän. 15, kt. 5.

Tõõ otsimised

Tunda

kõigis õpeaineles annab wilunud kooliõpetaja Tiigi tän. 1, kt. 1.

Annan

laulu tunde,

Marcheti kooli. Wälisamaal õppinud. R. Leesmet, Rene tän. 13-a, kõnelda kella 3—4.

Minu

klaweri tunnid

algawawad 24. septembril. H. Littar — M. Geiwingi muusikakooli lõpetanud Meltsiweski t. nr. 62.

Eraõpetused 8

õpetan,

kes kaugemat aega on tootnud raamatupidaja instruktorina ja kõige kooperatiiwi töödega tutwaw on, soowib kohast teenistust. Pakkumised palun saata Jaama tän. nr. 90, kt. 2.

Dr. H. Ströhmberg

Hamba- ja suuhaigused.

Elan nüüd

Karlowa tän. nr. 6, krt. 3

ja wõtan haigeid wastu ühes tuntud Peterburi hambaarsti herra

Th. Schwarz'iga

Rõuelaud kella 10—1 ja 4—6.

Annan 8

klaweri tunde.

Oa tän. 1, krt. 3.

L. Jonas-Sibbul.

Seoduse kl. 9—11 ja 2—4.

Wilunud 8

raamatupidaja

(Buchhalter) otsib teenistust riigi- ehk eraasutusesse. Pakkumised saata sit. A. F. T. all.

Õpetan

Prantsuse ja Saksa keelt. Mungo tän. nr. 6, K. Walter.

Tunda

keeltes annab wilunud naisõpetaja. Peterburi tän. nr. 73, krt. 3, kodus 10—12, 2—5.

Palun adressi,

nende kahe leinarüüsis naise pärast pool, keda teisipäewal on e Suurt Tartu panga lähedalt Taugulti ülespoodi jaatlus. Teatada sit. „Adress" all.

Wõõrleerimb

tuba,

kus ka keeta wõib, tütarlastele ära anda. Leppiku tän. nr. 14, krt. 3.

kes juhatab kahele õpilasele hea waewataju eest 2-toalise

korteri

kõigiga, mõõbliga ehk ilma. — Ülesanda Kaubahoow nr. 11.

Oku muutuse pärast soowitawa 5-toalise

korteri

ümber wahetada 3-toal. wastu. Lähtwere tän. nr. 4, krt. 2.

Kahele koolilapsele

tuba

ära anda. Weski tän. 23, krt. 1.

2 koolilast

leiawad korteri Fortuna tän. 17 krt. 5.

Teemaja

ja raamatukaupluse

laenuga edasi anda Võõna alewis

Koolilaps

üliõpilane wõib korteri ja kosti saada. Gaas walgustus Poode tän. nr. 9, krt. [illegible]

2. augustil s. a. lahkus Wenemaal taudi ohwrina meie armas kaaswõitleja

Oskar Loos.

Sügawas leinas Eesti Üliõpilaste Selts „Põhjala".

Taudi ohwriks langes 10./23. now. 1919. truul kohuste täitmisel Wenemaal Nowgorodi kub. Aleksandri kolonii köster-kooliõpetaja

Karl Mihkel Tulff,

sünd. 10. sept. 1856 a.

Sügawas leinas palwetame täna oma kallima sünnipäewal.

Abikaasa, lapsed, lapselaps ja kasulapsed.

Lahkunud armast kaasõpilast

Lydia't

leinab E. T. G. V-a klass.

Määrus maksuta sundusliku koolikohustuse maksmapanemise kohta Tartu linnas.

Tartu linna kooliwalitsus teatab, et õpetöö kõikides linna algkoolides **27. septembril kell 9 homm. algab.**

Uute õpilaste sisseskirjutamine, kui ka wastuwõtmise ja järeleksamid algawad warem, 23. septembril.

Asutawa Kogu poolt wäljakuulutatud sundusliku koolikohustuse maksmapaneku määruse põhjal on **kõik laste wanemad kohustatud** omi lapsi **9—15 eluaastani** (wastu wõetakse ka nooremaid, kui selleks laste wanemate poolt soowi on awaldatud) wastawasse awalikku rahwakooli, mis lapse elukohale kõige lähedamal, saatma.

Kes kooliskäimisest kõrwale hoiawad ehk omi lapsi õigel ajal kooli ei saada, langewad karistuse alla seaduses ettenähtud korras.

Kooliwalitsuse poolt on awatud koolisunduslistele lastele 9—15 a. wanaduses 15 awalikku maksuta linna algkooli:

1. linna algkool (6-klassiline), ainult tütarlastele, asukoht Kroonuaia tän. nr. 7-a, juhataja J. Korits.
2. algkool (5-klassiline), poisslastele, Tolstoi tän. nr. 4, koolijuhataja Mihkel Koch.
3. algkool (6-kl.), poisslastele, Peterburi tän. 78, juhataja E. Steinberg.
4. algkool (4-kl.), poissl., Jaani tän. 14, juhataja J. Neumann.
5. algkool (4-kl.), tütarlastele, Karlowa tän. 21, juhataja K. Linnamägi.
6. algkool (4-kl.), tütarlastele, Peterburi tän. 93, juhataja J. Kuusik.
7. algkool (4-kl.), tütarl., Lodja tän. 19-a, juhataja M. Aidnik.
8. algkool (4-kl.), poissl., Aia tän. 38-a, juhataja M. Reinik.
9. algkool (5-kl.), tütarlastele, Kewade tän. 5, juhataja T. Tamm.
10. algkool (4-kl.), tütarlastele, Peetri tän. 29-b, juhataja J. Jänes.
11. algkool (7-kl.), tütarl., Puiestee tän. 68, juhataja Fr. Raudsepp.
12. algkool (3-kl.), poiss- ja tütarl., Jaama tän. 22, juhataja J. Antik.
13. algkool (4-kl.), Wene õpekeelega, Wene rahwusest lastele, Fortuna tän. nr. 20, juhataja P. Siretkin.
14. algkool (4-kl.), Saksa õpekeelega, Saksa rahwusest lastele. Asukoht Ühiselumajas, Doome mäel, juhataja A. Goebel.
15. algkool (7-kl.), poisslastele, Riia tän. 109, juhataja M. Okas.
16. Edasiharimise kool, õhtupoole, täiskaswanutele mõlemist soost, Jaani tän. nr. 14, juhataja D. Koppel.

8. sept. 1920 a.
Nr. 2908.

Tartu linna kooliwalitsus.

„WANEMUISE" TEATER

Neljap., 23. sept. kell 8 õ.

Kuulus naine

Schönthan-Kadelburgi lustmäng.

Laup., 25. sept. kell 8 õ.

Ferdinand Pettai
näitel. tegewuse
10 a. juubeli puhul

GEISHA

Operett 3 waat. Sidney Jonesi muusika.

NB. Ettekande ajal saali ei lasta.

Wanemuine.
Reedel, 24. sept., kell 8 õ.

III.

sinfoonia kontsert.

Juhatab **J. Simm.**
Solist J. GOLDMANN (wiiul).

Eeskawas: Kalinnikow — sinfoonia № 1 g-moll, Wieniawski II wiiuli-kontsert.

S. S. „KALEW".

Wõimlemise harjutused

liikmetele ja wõõrastele wõimlemise saalis, Lai 41, tänawal, on

naisterahwastele

kolmapäewal kl. 7/29—10 õ. ja pühapäewal kl. 12—1/22 päewal,

meesterahwastele

teisipäewal ja reedel kella 7/29—10 õhtul.

Ülesanda Rüütli tän. nr. 9, end. Wekrami äris. Juhatus.

Aktsia S. „Paala"
erakorraline
peakoosolek

2. oktoobril s. a. kell 5 p. l. Põltsamaa Kredit-Ühisuse ruumides.

Päewakord:
1) Koosoleku juhataja ja kirjatoimetaja walimine.
2) II seeria aktsiate wäljalaskmise küsimus.
3) „Erika" weski rentimine.
4) Juhatuse tegewuse kokkuwõtte kindlaksmääramine.
5) Läbirääkimised. Juhatus.

Tartu Metallitööliste Am.-Ühis.
erakorraline
peakoosolek

peetakse pühapäewal, 26. sept., kell 7/29 homm. Am.-Ühisuse Kesknõukogu ruumides.

Päewakorra tähtsuse pärast palutakse kõiki liikmeid ilmuda.

Juhatus.

Lõike joonistuse, pesu, kleidi ning pealisriiete

juurelõikamise kursus

algab 4. oktoobril. Õpetust antakse ka kõigis näputöödes. Tartus, Tähe tän. nr. 63,

Hohberg.

Kutsun kõiki endise Wene kroonu „Laiusi" mõisa

rentnikka

oma rendilepinguid uuendama ja renti ära maksma kuni 30. sept. Kuremaa m.

1. ringkonna walitseja

---

28. sept. müüdakse Kaawa mõisa

eluta põllumajandusline inwentaar

uutele asunikkudele ära. Ülejäänud inwentaar müüakse aga enampakkumise teel. Asunikkudel tunnistused tarwilikud. Müümine Kuristа mõisas.

1. ringkonna walitseja.

Intelligent perekond otsib 3—4-toalist

korterit

kõigiga, soowitaw elektri walgusega. Soowitajale waewatasu. Teatada jlt. „A. F. T." all. 8

---

19. sept. joolsis ära Wasula Wesjuwi Raadi ümbruseksse noor tjane kollase käppade ja kõhualusega

hagijas.

Palun ära tuua ehk teatada 1000 mrk. waewatasu eest. Omale hoidmise eest wõtan wastutuseks. Kaubahoowis nr. 14.

Metsa, palke, laudu, liiprid, puid

— ostab a.-s. „Silwa" —
Tallinnas, Wäike-Roosekrantsi tän. 1;
Tartus, Riia tän. nr. 1, krt. 2.

Majapidamise- ja kedukursus

algab 4. okt. l. a., kestab 4 nädalat. Õpetan toitude walmistamist ja ilustamist, kookide aarneerimist, laualatmist, läätsetükimist, õunaweini tegemist jne., karjakaswatamist ja palju muid majapidam. juhatusi. Kursuslastele korter ja kost odawamalt. Tartus, Peterburi tän. 54.

Kurs. and. juh. R. Sower.

Teatan austatud

kaubatarwitajatele,

et olen oma kaupluse Peterburi tän. nr. 3 üle wiinud Rüütli tänav nr. 12, end. Osi't Klawert-mag. ruumidesse.

Soowitan tuntud headuses: weekindlaid **present-wihmakummesid**, naistele, tüdrukuile, kleitisidemeid, blusside, põlle, kamsonid ja sukke. Peale selle tõikfugu **puduhaupa**. Nai ter. kõikwõimalikud odawalt. — Tellimised eelnimetatud asjade peale **korralikult ja ruttu.**

Kõige austusega
J. Lerch.

Soowitame head

kangalõime

Wenn. Lepp, Kaubahoowis nr. 2.

Kes müüb:
metsa, palke, puid ja laudu?

Kes tarwitab:
põllu- ja metsatööstuse masinaid ja tööriistu?

Teatagu
kaub. kontori **Wilhelm Gross,** Tartu, Riia tän. nr. 3.

Täielik korras

rehepeksu-garnituur

müüa Riia tän. nr. 20.

Müümised

Hästi hoitud

grammofon

on müüa Wallikraawi tän. 6-a, k. 3, kella 2—5.

Müüa uusi

saapaid.

Seatasmed wõetakse ka tellimisi wastu ja parandatakse wana jalapaid odawasti ja ruttu. Tähe tän. 70, hoowis.

Ärasõidu tõttu tutulikult

müüa

tarwilatud kappisid, kummutid, sohwasid, lampisid ja teisi asju Kastani tän. 30-b, pärituslabu ruumides.

Juhtumisi müüa saali-

mööbel

ja 2 suurt peeglit. Tähe tän. nr. 88, krt. 6.

Trümoopeegel,

1500 mrk., raamaturiiul ja wäike kirjutuslaud müüa Jaani tän. 14, kort. 3.

Tiimflawer

müüa Elisabeti tän 16, krt. 6, näha kella 4—6.

Raadi mõisas

müüakse 24. sept. j. a. kell 9 homm. enampakkumise teel

hobune

ära. 6. ringk. walitseja.

Müüa meester, paremat

tunnijalg.

Raatuse tän. 64, krt. 1.

Wanker

müüa. Lähemat Waleeria tän. 2-a, krt. 1, hoowis.

Jahipüss

müüa Ria t. 22, l. 4, k. 10—11.

Tiimflawer

on müüa Riia tän. 68, krt. 1.

Hetslimasin

müüa Puiestee tän. 14.

Suur katel

müüa Aia ja Pepleri tän. nurgal keldri poes, wastu Meieri kliinikut.

Wankri telgi

müüa Tiigi tän. 74.

Piirituse kanguse mõõtja 891

on müüa Uueturu tän. nr. 3, toitudainete kauplus, Terwis.

Müüa kõikjugu

toamööblit:

kummutid, kappisid, Wiini toolisid ja plüüsh garnituur. Fortuna tän. nr. 16.

Rulliiiti

(ehk Inglise Coats) jäämuujatele. Wallikraawi tän. nr. 7, paraaduks.

Tiimflawer

odawasti müüa Elwa alewis, Krameri majas.

Dr. A. Kook.

Naha- ja suguhaigused.
Suurturg nr. 7, krt. 2.
Rõuet. II. 9—10 e. l. ja 4—6 p. l.

Dr. A. Lenzner

Naha- ja suguhaigused
Iga päew kella 9—11 ja 5—7.
Rüütli tän. nr. 23, krt. 4.

Jõgeval

Hambaarst P. Tamm

kõigil nädalapäewil.

Ammaemand

R. Rästa

Peetri tän. 64, k. 4.

Ammaemand

O. Mägi

Tähe tän. nr. 62, krt. 1

Advokaat

Joh. Ostrat

Tartus, Rüütli tän. nr. 3, krt. 1, tõnetunnid kl. 5—6 ja 3—5.

Olen Tartus

esmasp., 27. sept. kuni 29. sept. kl. 10—1 ja 3—6 p. l.

Emilie Leppik-Weelman.

Holmi tän. 7, krt. 3.

Tellimisi wõetakse wastu töikfugu

meesterahwa riiete

peale, kõik tehakse ruttu ja korralikult. Rüütli tän. nr. 12, Austusega J. Ommapuu.

Antakse õpetust

joonistamises ja maalimises (õpetl. portsellaani, puu siise põletamise jne. peale) ja töötl. käsitöös. Mustrid joonistatakse ette. Sealsamas antakse Saksa ja Wene keele tunde. Jakobi tän. nr. 4, krt 3, L. Ehrhardt.

Kadus suure heleda peaga

sõrmus

Leidjat palutakse waewatasu eest ära tuua Rüütli tän., gümn. kantseleisse.

---

20. sept. on Elwast Tartu tulewa rongi peal Miina Kaarli t. Maa

isikutunnistus

kaduma läinud. Palun ära tuua Töostuse tän. nr. 13, krt. 15, Maa.

Ruunan täkusid.

hõwitan rotikid ja hiired. Saadan ka hõwitawat rõstu tellimise päele. A. Ponjagin, Petrograd mul. nr. 47, Tartus, Liiwimaal.

Pent põlewkiwi

ti — kõibulik hüttekspuiega ehk turbaga gaasi ja õlide ajamiseks, küttepulbriks jahwatamiseks jne.

saadaolt saada.

0 pud franko wagun Kohtlas.

wastuwõtmine riiklises põlewkiwitöösjuhatuses Tallinnas, Wana Wiru tän. 12, telefonid 10—35 ja 11—62.

Nõelus- ja kutse-eksamid

Tartu Õpetajate Seminaari juures algawad 28. septembril k. 3 p. l.

Ülesandmisi wõetakse wastu kuni 26. septembrini seminaari kantseleis, Lai tän. 28.